

The logo for METILA, featuring the word 'METILA' in a stylized, white, serif font. The letters are partially overlaid by dark blue silhouettes of evergreen trees, creating a forest-like background.

Metsäsektorin suhdannetiedote 2012

31.05.2012

Suomen metsäteollisuuden tärkeimmällä vientialueella Euroopan unionissa metsäteollisuustuotteiden kysyntä pysyy heikkona vuonna 2012. Euroaluetta piinaaviin velka- ja poliittisiin kriiseihin ei ole toistaiseksi näkyvissä selviä ratkaisuja, ja euroalueen talouden arvioidaan tänä vuonna pystyvän parhaimmillaankin korkeintaan nollakasvuun. Myös koko maailmantalouden kasvun ennakoidaan jatkuvan hitaana, ja vasta vuoden loppupuolella kansainvälisen kaupan ja talouskasvun odotetaan hieman kohenevan.

Talousnäkymien vaisuus pitää rakentamisen kasvun ja puutuoteteollisuuden tuotteiden kysynnän heikkona Euroopassa tänä vuonna. Vaikka Saksassa asuinrakentamisen ennakoidaan jo hieman kasvavan, muualla Länsi-Euroopassa kasvua ei juurikaan ole. Myös kotimaassa rakentaminen vähenee viime vuodesta. Korjausrakentamisen sen sijaan arvioidaan lisääntyvän hieman sekä Suomessa että Euroopassa. Puutuoteteollisuuden tuotteiden kysynnän kasvu tuleekin etupäässä Euroopan ulkopuolisilta markkinoilta kuten Pohjois-Afrikasta ja Japanista. Suomen koko sahatavaran tuotannon ja viennin määrän arvioidaan tänä vuonna Euroopan heikon kysyntätilanteen vuoksi supistuvan 3 prosenttia viime vuodesta. Sahatavaran viennin yksikköhinnan ennustetaan jäävän vuositasolla lähelle viime vuoden keskihintaa. Myös vanereiden kysyntään ei odoteta suuria muutoksia Euroopan heikkojen talousnäkymien vuoksi. Vuositasolla Suomen vanerin tuotanto ja vienti supistuvat pari prosenttia viime vuodesta viennin keskihinnan pysyessä lähellä viime vuoden tasoa.

Heikentyneen taloustilanteen ohessa myös paperituotteiden kysyntä on viimeisen vuoden aikana alentu-

nut nopeasti. Koska Suomen päävientimarkkinoilla Euroopassa kysyntä pysyy tänä vuonna heikkona, paperin tuotannon ja viennin ennustetaan laskevan 8 prosenttia viime vuodesta. Pakkausmateriaalien kysyntä sen sijaan ei ole alentunut yhtä voimakkaasti kuin paino- ja kirjoituspaperin, joten Suomen kartongin tuotannon ja viennin ennakoidaan supistuvan vain noin prosentin viime vuodesta. Euroopan paperimarkkinoiden ylikapasiteetin pientyminen vähentää paineita markkinahinnan laskuun. Suomen paperin ja kartongin viennin koko vuoden 2012 keskihinnan ennakoidaan jäävän lähelle viime vuoden tasoa. Havusellun vahvana jatkuvan maailmanmarkkinakysynnän myötä Suomen sellun viennin ennustetaan kasvavan 7 prosenttia, mutta paperin tuotannon pientyessä Suomen sellun tuotannon ennustetaan vähentyvän tänä vuonna 4 prosenttia.

Sahatavaran tuotannon alentuessa tukkipuun hakkuut vähenevät tänä vuonna 3 prosenttia viime vuodesta. Kysynnän aleneminen näkyy myös havutukkien kantohinnoissa, joiden ennustetaan vuositasolla laskevan 2 prosenttia viime vuodesta. Kuitupuun kysyntää pitää yllä sellun korkea kysyntä, jolloin kuitupuun hakkuiden ennakoidaan pysyvän viime vuoden tasolla lähellä 30 miljoonaa kuutiometriä. Myös kuitupuun kantohintojen ennustetaan hieman laskevan harvennushakkuiden lisääntymisen ja tätä kautta korkeampien korjuukustannusten vuoksi. Vuoden 2012 kotimaan markkinahakkuiden määrän ennustetaan olevan 52 miljoonaa kuutiometriä. Ainespuun tuonniksi arvioidaan 11 miljoonaa kuutiometriä.

Metsäsektorin vuoden 2013 näkymiä arvioidaan lokakuussa ilmestyvässä Metsäsektorin suhdannekatsauksessa.

TALOUSKEHITYS

Jari Viitanen

Maailmantalouden kasvu pysyy hitaana

Maailmantalouden kasvun ennakoidaan jatkuvan tänä vuonna heikkona, ja vasta vuoden loppupuolella kansainvälisen kaupan ja talouskasvun odotetaan hieman kohe-nevan. Maailmantalouden kasvua ja elpymistä rajoittavat erityisesti Eurooppaa piinaavat velka- ja poliittiset kriisit, joihin ei näytä tulevan helpotusta. Kreikan uusintavaalit, lipeäminen EU:n ja IMF:n asettamista säästötavoitteista ja mahdollinen ero eurosta pitävät epävarmuutta yllä. Myös Espanjan pankkien heikko kunto, työttömyyden kasvu ja asuntomarkkinoiden ongelmat ovat lisänneet pelkoa maan joutumisesta turvautumaan kansainväliseen apuun. Maailmantalouden kasvua rajoittava tekijä on ollut myös öljyn korkea hinta, johon on kysyntätekijöiden lisäksi vaikuttanut pelko Iranin ja länsimaiden välille syttyvästä konfliktista.

Euroopan keskuspankin ohjauskoron lasku ja pankeille suunnattu rahoitustuki ovat rauhoittaneet rahoitusmarkkinoita alkuvuonna, ja erityisesti yrityksiä uhannut luottolama on pystytty toistaiseksi välttämään. Markkinakorot euroalueella ovat myös alentuneet ja niiden ennakoidaan pysyvän alhaalla myös loppuvuoden aikana. Mikäli euroalueen talouskasvu on muita alueita heikompaa, eurola on hienoista painetta heikentyä loppuvuoden aikana muihin keskeisiin valuuttoihin nähden. Valtioiden tiukat säästötavoitteet velkaantumisen hillitsemiseksi rajoittavat finanssipolitiikan käyttöä suhdanteiden parantamiseksi, joten elvytyksen painopiste on tulevaisuudessakin enemmän rahapolitiikan varassa.

Euroalue taantumassa

Viime vuoden lopulla alkanut euroalueen talouden supistuminen jatkuu kuluvan vuoden aikana. Kiristytvä finanssipolitiikka, työttömyyden kasvu ja vallitseva taloudellinen epävarmuus eivät kannusta yksityisen kulutuksen kasvua. Vuoden loppupuolella talouden alamäkeä tosin jarruttaa vienti, jonka lievää kasvua tukee euron heikentyminen. Euroalueen sisällä taloudet kehittyvät epätasaisesti. Velkakriisissä painivien Etelä-Euroopan maiden taloudet supistuvat edelleen tänä vuonna. Ranskaan ennakoidaan vain lievää kasvua, ja Saksankin talous kasvaa vain noin prosentin viime vuodesta. Koko euroalueen talouden arvioidaan tänä vuonna pystyvän parhaimmillaankin korkeintaan nollakasvuun.

Britannian talous kasvaa tänä vuonna vajaan prosentin. Kasvua on usean vuoden ajan hillinnyt euroalueen heikko kysyntä ja julkisen talouden tasapainotusohjelma, joka on hidastanut myös yksityisen kulutuksen ja investointien kasvua. Vientikysynnän heikkous näkyy myös Ruotsin taloudessa, jonka kasvu hiipui jo viime vuoden loppupuolella. Kansainvälisen kysynnän paraneminen tämän vuoden lopulla saa Ruotsin talouden kasvamaan noin puoli prosenttia. Öljyn kysynnän ja maailmanmarkkina-hintojen pysyessä korkealla Venäjän talouden arvioidaan kasvavan neljä prosenttia.

Maailmankaupan ja kysynnän heikentymisen vuoksi myös kehittyvien talouksien kasvu hidastuu. Kiinassa talouden painopistettä ollaan kohdentamassa kotimaisen kysynnän lisäämiseen. Kiinan talouden ennakoidaan kasvavan tänä vuonna kahdeksan prosenttia. Japanissa jälleenrakentaminen vauhdittaa talouden parin prosentin kasvuun.

Vaikka Yhdysvalloissa asuntojen hintojen arvioidaan vielä tämän vuoden aikana alenevan, rakentaminen on kuitenkin ollut alkuvuonna jo hieman kasvussa. Asuntomarkkinoiden pohjakosketus saavutettaneen tämän vuoden aikana, minkä jälkeen ennakoidaan hidasta pirstymistä. Tämä yhdessä työllisyyden paranemisen kanssa tukee yksityisen kulutuksen elpymistä. Yhdysvaltojen talouden ennustetaan kasvavan tänä vuonna kaksi prosenttia.

Suomen talous välttää taantumaa

Alkuvuoden talouslukujen perusteella Suomen talous välttää taantumaa joutumisen. Taloutta on pitänyt pinnalla erityisesti kotimainen kysyntä. Työllisyyden paraneminen ja reaalisen ostovoiman kasvu lisäsivät alkuvuonna yksityistä kulutusta ennakoitua enemmän. Myös kuluttajien luottamus omaan ja yleiseen talouskehitykseen on kääntynyt lievään nousuun. Yritysten tilauskanta sen sijaan on edelleen melko ohut, ja teollisuuden luottamusindikaattorit ovat pysyneet alhaalla. Tavaravienti on alkuvuonna supistunut vuoden takaisesta kääntäen vaihtotaseen alijäämäiseksi. Vasta vuoden loppupuolella maailmantalouden kysynnän elpyminen kasvattaa vientiä. Suomen talouden arvioidaan kasvavan vajaan prosentin tänä vuonna.

PUUTUOTETEOLLISUUS

Riitta Hänninen

Kysyntä kasvuun Euroopassa vasta ensi vuonna

Euroopassa julkisten talouksien säästötoimet lykkäävät rakentamisen elpymistä useissa maissa ainakin vuoteen 2013. Alueellista vaihtelua on kuitenkin paljon. Britanniassa rakentamisen tilauskanta on alkuvuonna vähentynyt viime vuoden loppupuoleen verrattuna, ja kuluvana vuonna tilanteen arvioidaan jatkuvan epävarmana. Saksassa rakentamisen elpyminen alkoi jo viime vuonna, ja tänä vuonna kasvua arvioidaan olevan etenkin asuinrakentamisessa. Korjausrakentamisen on arvioitu kasvavan tänä vuonna Länsi-Euroopassa noin prosentin verran. Epävarminta kehitys on Etelä-Euroopan talousvaikeuksien piinaamissa maissa.

Pohjoismaissa asuinrakentaminen kasvoi jo viime vuonna, mutta tänä vuonna kasvun on ennakoitu notkautuvan ja supistuvan Suomessa ja Ruotsissa. Yhdysvalloissa asuntoaloitusten lukumäärän on arvioitu vuonna 2012 kasvavan viime vuodesta jopa 9 prosenttia. Määrät ovat kuitenkin vielä kaukana siitä, mitä ne olivat keskimäärin 2000-luvulla ennen taantumaa. Asuntorakentamisen lasku pudotti Yhdysvaltain sahatavaran kulutuksen vuoteen 2005 verrattuna lähes puoleen, jolloin sekä Yhdysvaltain että Kanadan sahatavaran tuottajat ovat kasvattaneet toimituksiaan erityisesti Kiinan kasvaville markkinoille.

Viime vuoden loppupuoliskolla Pohjois-Amerikan sahatavaran vientiä Kiinaan alensi varastojen täytyminen, ja kuluvana vuonna Kiinan kysyntää todennäköisesti heikentää rakentamisen kasvun hidastuminen talouskasvun alentuessa. Lähivuosina Kiinan valtion suunnittelema asuntorakentamisen ohjelma vuosille 2011–2015 tulee kuitenkin toteutuessaan lisäämään merkittävästi puutavaran kysyntää. Myös Venäjä on viime vuosina lisännyt sahatavaran vientiään Kiinaan, ja Kiinan markkinat antavat mahdollisuuksia myös Euroopan tuottajille purkaa Länsi-Euroopassa ajoittain vallitsevaa ylitarjontaa.

Japanissa asuinrakennusaloitukset kasvoivat viime vuonna 2,6 prosenttia, mutta puurunkoisissa taloissa kasvu oli vain prosentin verran. Loppuvuonna 2011 ja kuluvan vuoden alussa rakennusaloitusten määrä on kuitenkin alentunut. Tähän on vaikuttanut maanjäristyksen jälkeinen jälleenrakentaminen Japanin koillisosassa, jolloin muualla maassa on syntynyt pulaa työvoimasta ja rakennusmateriaaleista. Jälleenrakentaminen ei ole aiheuttanut merkittävää puutuotteiden tuonnin kasvua, mutta

sahatavaran tuonti esimerkiksi Suomesta ja Ruotsista on tammi-helmikuussa 2012 ollut 16–17 prosenttia korkeampaa verrattuna viime vuoden tammi-helmikuuhun.

Pohjois-Afrikan ja Lähi-Idän levottomuudet vähensivät sahatavaran tuontia moniin alueen maihin, mutta alkuvuonna 2012 kysyntä on jälleen kasvanut. Alueen Länsi-Eurooppaa nopeampi talouskasvu tänä vuonna pitää erityisesti mäntysahatavaran kysyntää yllä. Uhkana on kuitenkin levottomuuksien uudelleen kärjistyminen sekä Euroopan talousvaikeuksien heijastuminen alueen maihin muun muassa vähentyvän turismin kautta.

Puutuotteiden hinnat lähellä viime vuoden tasoa

Sahatavaran markkinahinnat ovat Euroopassa nousseet vuoden 2012 alkupuolella. Viime vuoden elokuusta lähtien laskussa ollut Ruotsin mäntysahatavaran vientihinta Saksaan (HWWI indeksi) on noussut tammi-huhtikuun aikana noin 4 prosenttia. Myös Suomen sahatavaran vientihinta on kääntynyt nousuun. Paineita hinnan nousulle on syntynyt alkuvuonna pohjoismaisten sahatavaran tuottajien rajoitettua tuotantoa kysynnän alenemisen vuoksi viime vuoden loppupuolella ja vuodenvaihteessa. Myös Venäjän tarjonta Eurooppaan väheni viime vuoden puolella. Hintojen nousun jatkuminen on kuitenkin epävarmaa, koska varsinaista sahatavaran kysynnän kasvua eri loppukäyttökohteissa ei ole vielä näköpiirissä. Hinnan nousu helpottaisi monia Euroopan tuottajia, joille korkea tukin hinta on muodostumassa tuotannon jatkamisen esteeksi.

Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto ja vienti 2010–2012e, 1000 m³ (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

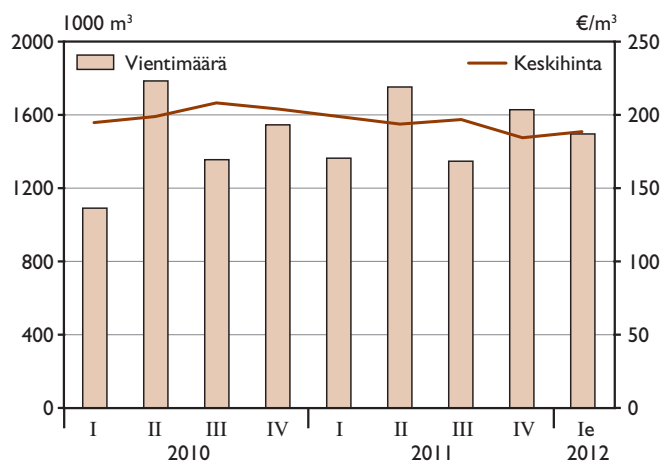
	Tuotanto			Vienti		
	2010	2011	2012e	2010	2011	2012e
Havusahatavara	9 400	9 700	9 400	5 838	6 083	5 900
	18	3	-3	14	4	-3
Vaneri	980	1 040	1 020	834	864	850
	23	6	-2	22	4	-2

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tullihallitus ja Metla

Havusahatavaran ja vanerin nimelliset keskivientihinnat ja muutosprosentit edellisvuodesta

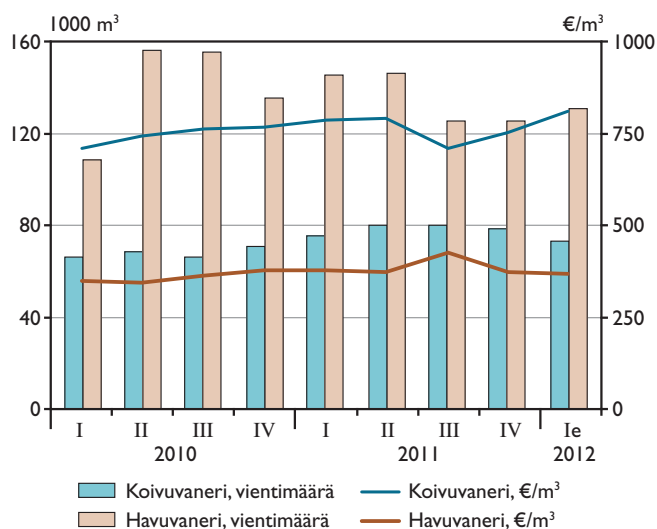
	2010	2011	2012e
Sahatavara	16 (201 €/m ³)	-4	0
Vaneri	-1 (487 €/m ³)	6	-1

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Sahatavaran viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2010/I-2012/Ie.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Koivu- ja havuvanerin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2010/I-2012/Ie.

Ruotsissa tuotannon kannattavuus on alkuvuonna parantunut, kun havutukin tienvarsihintaa on alentunut viime vuoden viimeiseen neljännekseen verrattuna. Ruotsin kilpailukykyä heikentää kuitenkin edelleen kruunun vahvuus. Ruotsin vientimäärät kasvoivat tammi-helmikuussa noin viidenneksellä viime vuoden vastaavasta ajasta. Samaan aikaan Suomen vienti kasvoi noin neljänneksen, ja kasvu tuli etupäässä Euroopan ulkopuolisilta markkinoilta kuten Egyptistä ja Japanista. Suomen koko sahatavaran vientimäärän arvioidaan tänä vuonna Euroopan heikon kysyntätilanteen vuoksi jäävän hieman alle viime vuoden tason. Viennin keskihinnan arvioidaan kuukausitasolla hieman nousevan, mutta jäävän vuositasolla lähelle viime vuoden keskihintaa.

Suomen vanerin viennin kuukausittaiset keskihinnat vaihtelivat paljon vuoden 2011 loppupuolella. Havuvanerin hinnan lasku taittui alkuvuonna 2012 ja koivuvanerin hinta on ollut nousussa. Hintaan on vaikuttanut niukentunut tarjonta. Muun muassa koivuvanerin tuontia Kiinasta on alkuvuonna vähentänyt Aasian ja Euroopan välisten merirahtien voimakas nousu. Havuvanerin tarjontaa Euroopassa on puolestaan vähentänyt myös chileläisen mäntyvaneria toimittavan tehtaan tuhoutuminen. Euroopan heikkojen talousnäkökymien vuoksi vanereiden kysyntään ei odoteta suuria muutoksia. Vuositasolla Suomen vienti ja viennin keskihinta pysyivät tänä vuonna lähellä viime vuoden tasoa.

Suomessa kysyntää alentaa omakotirakentamisen väheneminen

Viime vuonna talouden elvytystoimet lisäsivät rakentamista, mutta tänä vuonna rakentaminen vähenee. Puutuotteiden kysynnän kannalta tärkeiden pientalojen rakentaminen kääntyi jo viime vuonna laskuun. Rakennusteollisuus RT:n arvion mukaan rakennusaloitusten kappalemäärä vähenee tänä vuonna noin 6 prosenttia, mutta korjausrakentaminen jatkaa 3 prosentin kasvuvauhtia. Kotimaassa korjausrakentamisen osuus talonrakentamisen arvosta on noin 45 prosenttia.

Sahatavaran tuotanto kasvoi vuonna 2011 noin 9,7 miljoonaa kuutiometriin. Vuonna 2012 kotimaan kulutuksen ja viennin vähenemisen arvioidaan alentavan sahatavaran tuotantoa viime vuodesta noin 3 prosenttia.

Vanerin tuotannosta valtaosa menee vientiin. Viime vuoden alun hyvän kysyntätilanteen jälkeen kysyntä heikkeni vuoden loppua kohden vientimarkkinoilla, ja kotimaassa tuotantomäärät vastaavasti pienenevät. Koko vuoden 2011 tuotannon kasvuksi tuli 6 prosenttia. Tammi-helmikuussa 2012 koko vanerin tuotantomäärä jäi noin 7 prosenttia viime vuoden vastaavaa aikaa alemmalle tasolle. Vanerin sahatavaraa monipuolisempien käyttökohteiden ansiosta kysynnän arvioidaan kuitenkin pysyvän tänä vuonna melko vakaana, jolloin tuotantomäärissäkään ei tapahdu suuria muutoksia viime vuoteen verrattuna.

Puutuoteteollisuuteen on tulossa uutta vanerikapasiteettia ja joistakin laitoksista ollaan luopumassa. Savonlinnan vaneritehtaan investointi lisää valmistuessaan hieman kapasiteettia kotimaan koivuvanerin tuotantoon. Tehtaalla panostetaan myös jalostusasteen nostoon. Kajaanin saha sekä Heinolan ja Aureskosken jatkojalostustehtaat saatetaan sulkea tai myydä tämän vuoden

loppuun mennessä. Sulkemista perustellaan yksiköiden jo pitempään jatkuneella heikolla kannattavuudella, joka on johtunut korkeasta tukin hinnasta ja ylikapasiteetista lopputuotemarkkinoilla. Liikevaihdon kasvua haetaan puutuoteteollisuudessa koko ajan myös jalostetuotantoa kehittämällä. Uusien tuotteiden kehitystyöstä esimerkkinä on muun muassa koetuotannossa oleva myrkyttömin menetelmin suojattu lämpöpuu.

Raaka-aineen ja lopputuotteen eriytynyt hintasuhde on alentanut kotimaan perussahatavaran tuotannon kannattavuutta erityisesti vuoden 2010 loppupuolelta lähtien, kun sahatavaran keskivientihinnat ovat laskeneet ja tukkien hinnat pysyneet korkealla. Tilanne ei ole paljoa muuttunut vuoden 2012 alussa, vaikka lopputuotteiden markkinahinnat ovat olleet vuodenvaihteesta lähtien hieman nousussa.

MASSA-JA PAPERITEOLLISUUS

Kari Valtonen

Paperin ja kartongin kysyntä laskenut Euroopassa

Vuonna 2011 kaikkien paperilajien kysyntä Suomen tärkeimmällä markkina-alueella Euroopassa kääntyi selvään laskuun. Paino- ja kirjoituspaperin kokonaiskysyntämäärät ovat jääneet kauaksi vuoden 2008 kysyntämääristä. Sanomalehti- ja hienopaperin kokonaiskysynnät jäivät jopa pienemmiksi kuin lamavuonna 2009. Euroopan paperiteollisuuden keskusjärjestö Euro-Graphin mukaan vuonna 2011 Euroopan hienopaperin kysyntä pieneni 7 prosenttia ja päällystetyn aikakauslehtipaperin kysyntä 5 prosenttia. Kartonkituotteiden kysyntä on pysynyt kohtuullisena taantumasta huolimatta.

Vuoden 2012 alussa paino- ja kirjoituspaperin kysyntä Euroopassa on edelleen jatkanut laskuaan. Tammi–maaliskuussa aikakauslehtipaperin kysyntä on laskenut 6 prosenttia, hienopaperin 5 ja sanomalehtipaperin 9 prosenttia vuoden 2011 tammi–maaliskuusta. Vuositasolla paino- ja kirjoituspaperien kysynnän ennustetaan laskevan tänä vuonna Euroopassa, vaikka loppuvuodesta kysynnän arvioidaan kääntyvän lievään kasvuun. Kiinassa kysynnän kasvu jatkuu, mutta kokonaisuudessaan pakkauspaperien ja kartonkituotteiden kysynnän maailmalla ennustetaan edelleen kasvavan vain vähän pakkausmateriaalien tarpeen kasvun myötä.

Havusellun kysyntä maailmanmarkkinoilla jatkuu edelleen vahvana. Viime vuonna havusellun kysyntää lisäsi erityisesti Kiinan ja Itä-Euroopan maiden kysyntöjen kasvu. Sellun kysynnän ennustetaan pysyvän korkealla tasolla myös vuonna 2012.

Suomen paperin ja kartongin vienti- ja tuotantomäärät laskevat

Vuonna 2011 Suomen paperin vienti- ja tuotantomäärät laskivat 4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna Euroopan kysynnän laskun myötä. Paperin ja kartongin vienti- ja tuotantomäärät kasvoivat vielä jyrkästi vuoden 2011 ensimmäisellä vuosineljänneksellä edelliseen vuoteen verrattuna, mutta sen jälkeen ne kääntyivät laskuun. Vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä Suomen paperin ja kartongin vienti- ja tuotantomäärät ovat edelleen laskeneet 10–12 prosenttia edellisestä vuodesta. Koska paperituotteiden kysynnän Euroopassa ennustetaan jäävän edellisvuotta pienemmäksi myös vuositasolla, ennus-

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti 2010–2012e, 1000 tn (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

	Tuotanto			Vienti		
	2010	2011	2012e	2010	2011	2012e
Sellu	6 733	6 748	6 500	1 994	2 240	2 400
	22	0	-4	46	12	7
Paperi	8 929	8 602	7 900	8 259	7 960	7 300
	10	-4	-8	11	-4	-8
Kartonki	2 830	2 726	2 700	2 545	2 530	2 500
	13	-4	-1	13	-1	-1

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tullihallitus ja Metla

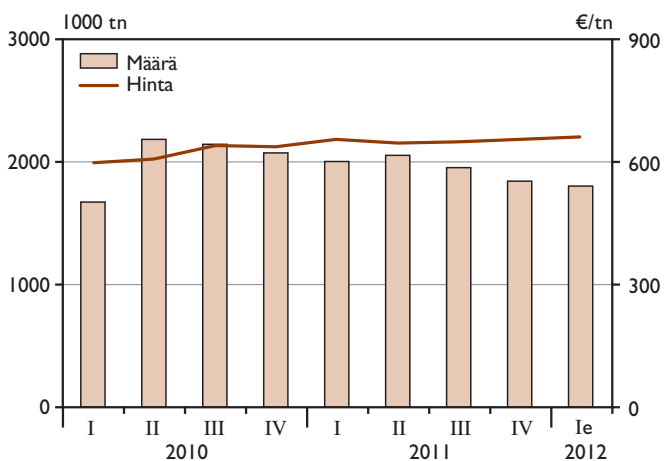
Massa- ja paperituotteiden nimelliset keskivientihinnat ja muutospoosit edellisvuodesta 2010–2012e.

	2010	2011	2012e
Sellu	49 (575 €/tn)	-2	-5
Paperi	4 (617 €/tn)	6	1
Kartonki	4 (724 €/tn)	7	0

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

tetaan paperin viennin ja tuotannon vuonna 2012 laskevan 8 prosenttia verrattuna vuoteen 2011. Kartonin kysyntä on taantumasta huolimatta pysynyt kohtuullisena, ja sen viennin ja tuotannon ennustetaan säilyvän edellisen vuoden tasolla.

Sellun vienti kasvoi 12 prosenttia vuonna 2011 Kiinan ja Itä-Euroopan kysyntöjen takia. Koska kuitenkin paperin tuotannon lasku vähensi sellun käyttöä kotimaan paperiteollisuudessa, sellun tuotanto vuonna 2011 jäi edellisen vuoden tasolle. Myös tämän vuoden ensimmäisellä nel-

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Paperin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2010 I–2012 Ie.

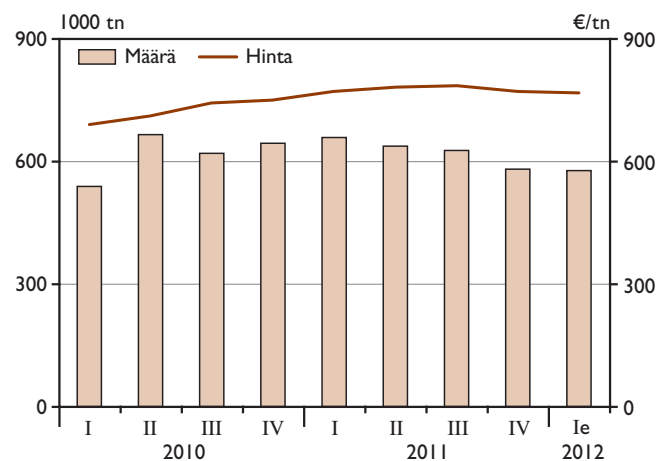
jänneksellä sellun vienti kasvoi 8 prosenttia ja tuotanto oli edellisen vuoden tasolla. Maailmalla vallitsevan sellun suuren kysynnän myötä Suomen sellun viennin ennustetaan kasvavan 7 prosenttia, mutta paperin kotimaan tuotannon pienenemisen myötä Suomen sellun tuotannon ennustetaan pienenevän tänä vuonna 4 prosenttia.

Suomen metsäteollisuus supisti paperin, kartongin ja sellun tuotantokapasiteettiaan vuosina 2008–2010. Vuonna 2011 UPM sulki 0,6 miljoonan tonnin aikakauslehtipa-peritehtaan ja Metsä Board hienopaperikoneen. Kartongin tuotantokapasiteettia on lisätty pari prosenttia viime vuonna ja lisätään myös tänä vuonna.

Vientihinnat pysyvät edellisen vuoden tasolla

Kysynnän kasvaessa paperien hinnat kääntyivät Euroopassa selvään nousuun vuonna 2010, kun ylikapasiteettia oli suljettu taloustaantumana aikana. Myös Suomen paperi- ja massateollisuudessa tuotteiden hintojen nousu toteutui parantaen kannattavuutta. Vuonna 2011 hintojen nousu jatkui, ja Suomen paperin viennin yksikköarvo vuositasolla nousi 6 ja kartongin 7 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Hintojen nousu tapahtui vuoden ensimmäisellä neljänneksellä.

Paperin hinnat ovat Euroopassa pysyneet tämän vuoden alkupuolella edellisen vuoden tasolla. Vuoden 2012 toukokuun loppuun mennessä FOEXin eri paperilajien markkinahintoja kuvaavat PIX-hintaindeksit euroissa ovat laskeneet korkeintaan yhden prosentin vuoden alusta. Joidenkin kartonkituotteiden PIX-hintaindeksit ovat edelleen nousseet hyvän kysynnän ansiosta 3–7 prosenttia vuoden alusta.

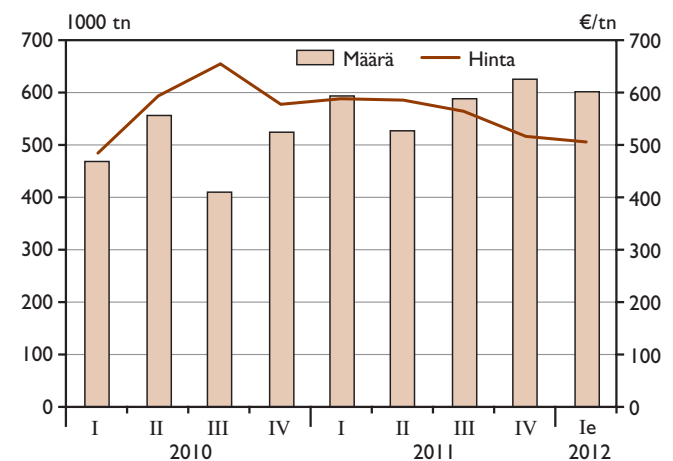
Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Kartongin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2010 I–2012 Ie.

Suomen paperin viennin keskimääräinen yksikköhinta oli kuluvan vuoden tammi–helmikuussa prosentin korkeampi kuin koko viime vuoden keskihinta. Kartongin keskihinta puolestaan oli alkuvuonna yhden prosentin alempi kuin viime vuoden keskihinta. Paino- ja kirjoituspaperin kysynnän pysyessä edelleen pienenä suhteessa tuotantokapasiteettiin ei hinnankorotuksia tänä vuonna ole odotettavissa. Suomen paperin ja kartongin viennin koko vuoden 2012 keskihinnan ennustetaan jäävän edellisen vuoden tasolle.

Sellun hinta pysyi vuoden 2011 ensimmäisellä vuosipuoliskolla edellisen vuoden tasolla, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun. Vuositasolla Suomen valkaistun havusulfaattisellun viennin yksikköarvo laski kaksi prosenttia ja lehtisulfaattisellun 9 prosenttia.

Havusulfaattisellun euromääräinen PIX-hinta laski edelleen tammi–helmikuussa, mutta kääntyi sitten nousuun ja on toukokuun loppuun mennessä noussut 5 prosenttia vuoden alusta. Lehtisulfaattisellun PIX-hinta Euroopassa on toukokuun loppuun mennessä noussut 22 prosenttia. Kiinassa havusellun PIX-hinta dollareissa on noussut 3 ja lehtisulfaattisellun 18 prosenttia toukokuun loppuun mennessä. Sellun dollarihintojen ennustetaan edelleen nousevan Kiinan kovan kysynnän myötä. Suomen valkaistun sulfaattisellun vientihinta laski vielä tammi–helmikuussa, mutta kääntyi sitten lievään nousuun. Vaikka valkaistun sulfaattisellun yksikköhinta oli tammi–helmikuussa 12 prosenttia alempi kuin viime vuoden keskihinta, arvioidaan Suomen valkaistun sulfaattisellun hinnan edelleen nousevan Kiinan kysynnän ja hintakehityksen seurauksena. Suomen sulfaattisellun viennin koko tämän vuoden yksikköhinnan ennustetaankin alenevan vain 5 prosenttia viime vuodesta.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Valkaistun sulfaattisellun viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2010 I–2012 Ie.

RAAKAPUUMARKKINAT

Jussi Leppänen ja Esa Uotila

Talven hakkuut tavanomaisella tasolla

Loppuvuonna 2011 Tapanin- ja Hannunpäivien myrskyt kaatoivat puuta arviolta kolme miljoonaa kuutiometriä erityisesti maan lounaisosissa, ja myrskypuita on korjattu alkuvuoden 2012 aikana. Valmiin puutavaran varastojen arvioitu määrä oli vuoden 2012 alussa noin 10–11 miljoonaa kuutiometriä eli saman verran kuin vuotta aikaisemmin. Talven myöhästyminen vuoden 2011 loppupuolelle verotti kelirikkeleimikoiden varantoja. Vaikka maan routaantumisen estyi monin paikoin runsaan lumimäärän vuoksi, myöhäinen kevät mahdollisti talvileimikoiden hakkuut ja kuljetukset Etelä-Suomessakin vielä pitkälle huhtikuulle. Tammi–maaliskuussa hakattiin 15,8 miljoonaa kuutiometriä puuta, mikä on 2 prosenttia vuodentakaisesta enemmän. Kasvu tuli valtion ja yhtiöiden metsien hakkuista, sillä yksityismetsien hakkuut hieman pienenevät.

Tammi–huhtikuussa 2012 Metsäteollisuus ry:n jäsenyritykset ostivat puuta yksityismetsistä 7,7 miljoonaa kuutiometriä, mikä on yli kaksinkertainen määrä vuodentakaiseen nähden ja lähellä viimeisen kymmenen vuoden keskiarvoa. Pitkään jatkuneen talven vuoksi kelirikkeleimikoiden kysyntä jäikin selvästi tavanomaista pienemmäksi. Puun kysyntä on kohdistunut kesäleimikoihin. Myös niiden hintataso on vahvistunut, ja tarjonnan ennustetaan lisääntyvän merkittävästi kesäkuussa kelirikkekokauden päättyttyä.

Puunmyyjien verotus kiristyi alkuvuonna, kun pääomatuloverotus nousi 28 prosentista 30 prosenttiin. Lisäksi pääomatulojen verotus muuttui lievästi progressiiviseksi, kun yli 50 000 euron pääomatuloja verotetaan 32 prosentin veroasteella. Verotusmuutokset eivät kuitenkaan näkyneet puumarkkinoilla joulumyrskyjen ja talvileimikoiden hyvän kysynnän vuoksi.

Loppuvuoden näkymät vakaat

Vaikka sahatavaran kysyntä on hieman parantunut kesää 2012 kohti mentäessä ja havutukkiennat ovat olleet nousussa, vuositasolla sahatavaran tuotanto jää kuitenkin edellisvuotta pienemmäksi. Tämä vähentää tukkipuun hakkuuta 3 prosentilla. Sellun kysyntä on edelleen korkealla, mikä pitää puumarkkinoilla yllä kuitupuun kysyntää, ja kuitupuun hakkuut pysyvät edellisen vuoden tasolla. Vuoden 2012 markkinahakkuiden määräksi ennustetaan

Markkinahakkuut, puun tuonti ja valmiin puutavaran talvivarastot 2010–2012e.

Raakapuulaji/ omistajaryhmä	2010 milj. m ³	2011 milj. m ³	Muutos %	2012e milj. m ³	Muutos %
Markkinahakkuut, yht.	52,0	52,3	1	51,6	-1
Yksityismetsät ¹	40,7	40,9	1	39,6	-3
Yhtiöt ja Metsähallitus	11,3	11,4	1	11,9	4
Tukkipuu	21,6	21,8	1	21,0	-3
Kuitupuun	30,0	29,9	0	29,8	0
Polttopuu	0,4	0,7	82	0,7	7
Ainespuun tuonti	11,0	9,8	-11	10,9	11
Poltto- ja jätepuun tuonti	0,7	0,6	-22	0,6	0
Ainespuun hankinta yhteensä	62,6	61,5	-2	61,7	0
Valmiin puutavaran varastot ²	10,7	10,6	-1	10,8	2

¹ Sisältää kunnat, seurakunnat ym.

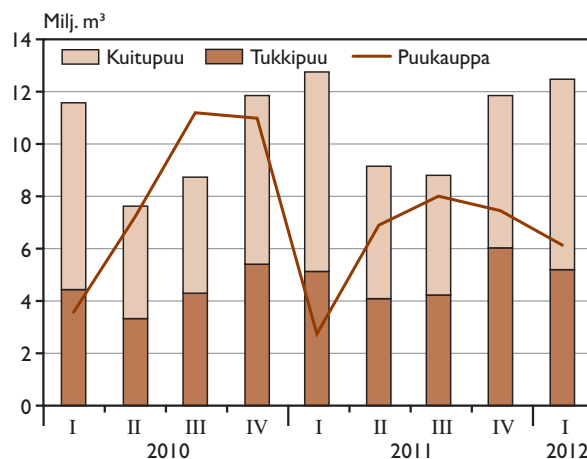
² Metlan arvio

Lähteet: Metla ja Tullihallitus

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2010–2012e.

Puutavaralaji	2010 €/m ³	2011 €/m ³	Muutos %	2012e €/m ³	Muutos %
Mäntytukki	54,0	55,4	3	54,4	-2
Kuusitukki	55,2	56,8	3	55,6	-2
Koivutukki	39,4	42,5	8	42,7	0
Mäntykuitu	15,5	16,1	4	16,0	-1
Kuusikuitu	18,6	18,9	2	18,7	-1
Koivukuitu	15,5	15,8	2	15,7	-1

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Yksityismetsien markkinahakkuut ja puukauppa neljännesvuosittain 2010 I–2012 I.

52 miljoonaa kuutiometriä eli hieman vähemmän kuin viime vuonna. Hakkuiden ennustetaan pienenevän yksityismetsissä 3 prosenttia ja kasvavan 4 prosenttia yhtiöiden ja Metsähallituksen metsissä.

Vuonna 2012 puukauppaa käydään, osittain alkuvuoden myrskypuiden korjuun vuoksi, aikaisempia vuosia tasaisemmin, mikä tasoittaa myös hintaheilahteluiden vaikutusta vuoden keskihintaan. Tuotannon alenemisen vuoksi havutukkien kantohintojen vuosikeskiarvojen ennustetaan laskevan 2 prosentilla, kun taas koivutukin hinnan odotetaan pysyvän ennallaan. Myös kuitupuun keskikantohintojen ennustetaan hieman laskevan harvenushakkuiden lisääntymisen ja tätä kautta korkeampien korjuukustannusten vuoksi.

Venäjältä WTO-jäsen kesän jälkeen

Suomeen tuotavasta puusta noin 60 prosenttia tulee Venäjältä. Tällä hetkellä Venäjän pyöreän puun vientitullit ovat vielä havupuulle ja yli 15 cm:n läpimittaiselle koivulle 25 prosenttia tullausarvosta, kuitenkin vähintään 15 euroa/m³. Alle 15 cm läpimittainen koivukuitupu on tullitonta. Hakkeen tulli on 5 prosenttia tullausarvosta.

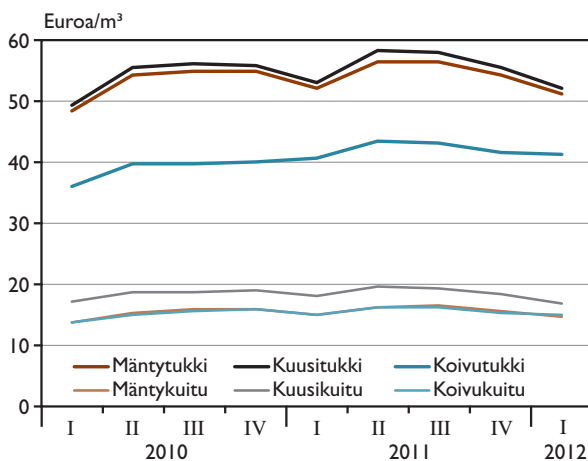
Marraskuussa 2011 varmistunut Venäjän jäsenyys maailman kauppajärjestö WTO:ssa ratifioidaan kesällä Venäjän duumassa, jonka jälkeen jäsenyys astuu voimaan, kun on kulunut 30 vuorokautta ratifioinnin julkistamisesta. Jäsenyyden myötä pyöreän puun vientitullit alenevat olennaisesti. Venäjältä vietävän raakapuun tullit muodostuvat kahdesta osasta: vientikiintiöiden rajoissa viedyn puun tulleista sekä vientikiintiöt ylittävän puun tulleista. Vientikiintiöt EU:n alueelle ovat kuusella 5,96 mil-

joonaa kuutiometriä, jolloin vientitulli on 13 prosenttia tullausarvosta. Männyllä EU-kiintiö on 3,65 miljoonaa kuutiometriä, jolloin tulli on 15 prosenttia tullausarvosta. Kiintiön ylittävältä osalta tullitasot ovat edelleen Venäjän määrättävissä. Lisäksi koivulla on yhtenäinen 7 prosentin ja haavalla 5 prosentin tulli kaikille läpimittaluokille. Hakkeen tulli poistuu kokonaan.

Alkuvuonna Venäjältä tuotavan puun määrä jää hieman aikaisempia vuosia vähäisemmäksi, kun loppuvuonna tuontiin kohdistuvat tullit ovat alenemassa. Venäjältä tuotavan kuitupuun hintataso ylittää tällä hetkellä selvästi kotimaisen puun hintatason, kun taas tukeilla tuontipuun hintataso on vain hieman korkeampi kuin kotimaassa. Puunhankinnan kustannustaso Venäjällä on melko korkea alhaisista kantohinnoista huolimatta, joten tullien alenemisen ei odoteta kovin paljoa muuttavan kotimaisen ja ulkomaisen puun kilpailutilannetta. Hintaa suurempi merkitys on tuonin mittakaavalla, ja tämän vuoksi tuonin odotetaan lähtevän selvään kasvuun loppuvuodesta. Kokonaisuudessaan ainespuun (sisältää hakkeen) tuonin ennustetaan vuositasolla kasvavan noin 11 miljoonaan kuutiometriin.

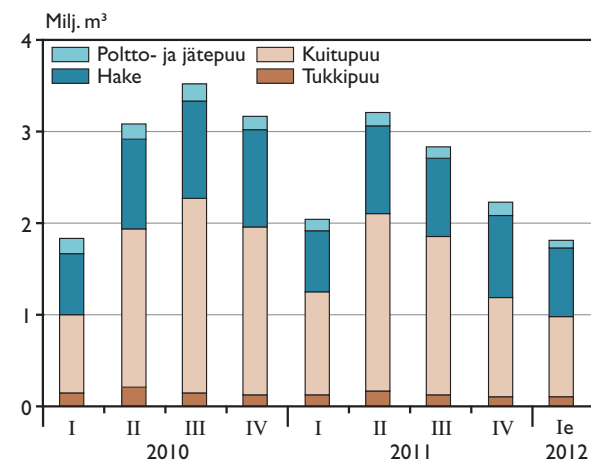
Energiapuulla EU-tason ongelmia

Energiapuun käyttö ja kysyntä ovat voimakkaasti riippuvaisia energia- ja ilmastopolitiikasta. Euroopan unionin päästökaupan ajanjakson 2008–2012 päättyminen kuluvana vuonna on romahduttanut päästöoikeuksien hinnat. Toisaalta kivihiilen hinta lämmöntuotannossa on noussut voimakkaasti viime vuoden aikana sekä kotimaisten veromuutosten että tuontihintojen nousun vuoksi. Kaiken

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat neljännesvuositain 2010 I–2012 I.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Puun tuonti neljännesvuositain 2010 I–2012 Ie.

kaikkiaan metsähakkeen kilpailukyky on lämmöntuotannossa parantunut oleellisesti, mikä edistää voimalaitosinvestointeja. Uusi päästökaupan ajanjakso tulee olemaan 2013–2020.

Euroopan komissio antoi helmikuussa 2012 kielteisen kannan eduskunnan joulukuussa 2010 hyväksymästä pienpuun energiatukea (PETU) koskevasta laista. Komissio katsoo, että tuki tulisi ympäristötuen suuntaaviivojen mukaan maksaa sähköä tai lämpöä tuottavalle laitokselle eikä puuntuottajalle. Kielteisen päätöksen myötä viivästyy myös vuosia valmiina odottaneen uuden metsätalouden rahoituslain voimaantulo. Tällä hetkellä pienpuun korjuussa ratkaisuna on ohjata PETUsta säästytvät varat vanhaan tapaan KEMERA-lain perusteella. Komission kannanoton vuoksi PETUun tullaan tekemään muutoksia ja nyt esillä on tuen kohdistaminen haketukseen nuorten metsien hoidossa ja ensiharvennuksissa. Muutosten takia Metsäteollisuus ry on uusiutunut EU:lle tekemänsä kantelun tuesta, jonka se pelkää ohjaavan teollisuuden raaka-aineeksi sopivaa ainespuuta energian tuotantoon.

Kuluvana vuonna aloitetaan ensimmäiset teollisen mittakaavan investoinnit puuhun perustuviin nestemäisiin polttoaineisiin. Fortum on rakentamassa Joensuuhun pyrolyysiteknologiaan perustuvaa metsähaketta käyttävää laitosta, jonka lopputuote vastaa kaukolämmön tuotannossa raskasta polttoöljyä. Kaukolämpölaitoksiin tulee polttoaineen ominaisuuksien vuoksi tehdä hieman muu-

toksia. UPM on rakentamassa Lappeenrantaan selluteollisuuden sivutuotetta raakamäntyöljyä käyttävää biopolttoainelaitosta, jonka lopputuote vastaa suoraan dieselöljyä. Molemmilla laitoksilla tulee olemaan merkittäviä, joko suoria tai välillisiä, vaikutuksia energiapuun kysyntään. Joensuun pyrolyysilaitoksen käyttämän energiapuun määrä tulee olemaan 225 000 kiintokuutiometriä, josta saadaan pyrolyysiöljyä 50 000 tonnia. Lappeenrannan biodiesellaitoksen vuosituotanto tulee puolestaan olemaan noin 100 000 tonnia dieselpoltoainetta.

Vuonna 2011 metsähakkeen käyttö kasvoi 9 prosenttia 7,5 miljoonaan kuutiometriin. Tästä lämpö- ja voimalaitosten osuus oli 6,8 miljoonaa kuutiometriä, mikä vastaa 13,6 TWh:n energiasisältöä. Lämpö- ja voimalaitoksissa käytetyn metsähakkeen raaka-aine jakautui prosenttiosuuksittain pienpuuhun 45, järeään runkopuuhun 8, hakkuutähteeseen 33 ja kantoihin 14. Vuoteen 2010 verrattuna suurin muutos oli pienpuun käytön lisääntyminen viidenneksellä.

Kun energiapuun tuotannon tukiongelmat kohdistuvat koko ajan merkittävämmäksi energialähteeksi kasvaneeseen pienpuuhun, vuonna 2012 metsähakkeen käytön kasvun ennustetaan hidastuvan ja saavuttavan 7,8 miljoonan kuutiometrin (15,6 TWh). Keskimääräisen laitoshinnan ennustetaan pysyvän ennallaan noin 18,5 eurossa/MWh. Metsäenergian korjuun ja käytön välissä on yleensä 1–2 vuotta, joten energiapuun korjuun ongelmien odotetaan näkyvän merkittävämmän vasta tulevana vuonna.

Toimittajat Yrjö Sevola ja Jari Viitanen

© Metsäntutkimuslaitos (Metla)
Jokiniemenkuja 1
PL 18, 01301 VANTAA
p. 029 532 2111
www.metla.fi/julkaisut

Sähköposti: etunimi.sukunimi@metla.fi

ISSN-L 1798-2952
ISSN 1798-2952